

ZACARANI KROG

Slovenci smo postavljeni kot zagozda med dva velika naroda in od rojstva modernega nacionalizma naprej se pojavlja strah: ko bosta italijanski in nemški narod v svojem pohodu spet prekoračila svoje meje, bosta pohodila Slovence in naš narod bo zbrisan s površine zemlje. Naši naravni zavezniki so samo na jugu. Skozi vse 19. stoletje in v prvi polovici 20. stoletja smo bili verjetno samo mi Slovenci tisti, ki smo najiskrenejše doumeli in oznanjevali resnico o skupnosti jugoslovanskih narodov. Gotovo je bila v tem velika in zgodovinska resnica, ki pa sama na sebi tudi ni bila brez nevarnih razpok in prepadov. Že v času romantike je Stanko Vraz sprožil v ilirizmu gibanje, ki bi se naj zaključilo s tem, da bi Slovenci opustili svoj jezik in se priključili srbohrvaščini. Iz slovenske sredine je zrastle postava največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna in v zasenčilo jecljanje ilirizma. Ilirizem je zamrl, niso pa utonile njegove sene.

Po letu 1918 se je mnogo govorilo o enem južnoslovenskem narodu in iz slovenskih čitank so trgali Cankarjeve tekste. Vodilni slovenski pesnik tedanje dobe Oton Župančič je napravil v letu 1920 prvi obisk novi prestolnici in na vprašanje, kako se počuti med stenami slavnega Beograda, je odgovoril: "Počutim se tako, kakor francoski pesnik, ki iz province pride v svojo prestolnico — v Pariz." Slovenija je bila zanj kot Bretonska ali Normandija samo provinca in Ljubljana ni bila srce Prešernovega naroda. Ni bil sam! Na ljubljanski univerzi so bili znanstveniki, ki so menili, da naj njih dela izhajajo samo v hrvaščini ali srbščini.

Po l. 1945 so v Jugoslaviji začeli posnemati vse, kar se je dogajalo v Rusiji v letih revolucije. Stalin je sicer dovolil izhajanje knjig in listov v več ko 40 jezikih po vsej Sovjetski zvezi, toda kmalu se je videlo, kaj je imel za bregom. Prve strani listov so morale prinašati isto gradivo kot moskovska Pravda, najprej v domačem jeziku ali narečju, pozneje pa v jeziku Moskve. V Jugoslaviji so v Beogradu po l. 1945 imeli osrednje partijsko glasilo Borba in čez nekaj let so izvedli ukrep, da morata partijski glasili v Ljubljani in Zagrebu prinašati isto gradivo. Najprej seveda v lastnem jeziku, pozneje pa bi prišla vzporeditev... Razmere so zorele in tudi v Ljubljani se je začelo govoriti o uvedbi enotnega jugoslovanskega jezika v listih in revijah. V tej krizi je ostreje spregovoril pesnik Božo Vodušek in preveč glasno protestiral; odvedli so ga v Glavnjačo v Beogradu. Sicer so ga čez nekaj tednov izpustili, toda v Ljubljani ni smel dobiti Prešernove literarne nagrade za svoj prevod Goethejevega Fausta.

Koncem leta 1957 je Zveza jugoslovanskih književnikov sklicala v Beograd plenum z edino točko dnevnega reda: razprava o tem, da naj slovenski književniki in znanstveniki opuste svoj jezik... Tokrat je v Ljubljani preveč završalo in bi bilo verjetno v Glavnjači premalo celic za vse slovenske intelektualce, ki so se indignirano obrnili proti svojim srbskih in hrvaškim kolegom. Sicer pa partija sedaj lahko čaka; vrgla je baklo med književnike same. Kakor nekoč, tako se tudi danes mnogi pisci v Beogradu in Zagrebu zmrdujejo nad bodočnostjo "ošabne" slovenščine...

Zacarani krog! Narod Prešerna, Cankarja in Plečnika seveda ne bo podlegel zaradi napadov pigmejstva, ki prihajajo z juga. Zlasti narod Plečnika: Plečnik ni govoril o slovenskem geniju z jezikom Slovencev, spregovoril je o vsebini slovenstva z jezikom vsega človeštva.

R. J.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Poletni program

V nedeljo dne 22. februarja 1958 izlet članov in prijateljev SKA na otok HIAWATHO, kjer bo dopoldne tudi služba božja.

Posebni vabil ni.

SPORI O UMETNOSTI

Revije v domovini mnogo razpravljajo o umetnosti in literaturi. Leopold Stanek piše: "...Kako so se stvari sukale pri nas? Prva leta osvobođenja so bile nemogoče razmere z diktirano umetnostjo — med najbolj žalostnimi poglavji naše kulturne preteklosti. Zanimivo je, da danes ugotavljajo to bivši najbolj vneti zagovorniki tiste smeri. Sedaj so nas spustili s povodca. Mladi blazno hite, da ne bi zamudili zapada. Imamo precej otroško bolezen v umetnosti — ošpice. Po zadrževanju so še huje planile na dan. Ali vdor z zapada brez pravega prehoda ni danajski dar?"

Marijan Rožanc, pisatelj mlajše generacije, piše: "...Starejša generacija pisateljev je zmago revolucije sprejela za svojo zmago in se po mišljenju mlajših preživela. Mlajša generacija je socialistično stvarnost sprejela kot uzakonjeno danost, ki ne dopušča iskrene dejavnosti, in se dostikrat skeptično obrnila tudi od Marxa..."

Vladimir Bartol odgovarja na anketo: "...Hočem reči: pesnik, pisatelj, ki polno živi svojo dobo in iz lastnega življenjskega občutja in iz občutja svoje dobe piše in ustvarja, ne more biti drugega kot sodoben, moderen. Duh dobe je kdaj tako močan, da se soroden slog pojavi istočasno na različnih koncih sveta, ne da bi se pesniki in pisatelji neposredno poznali."

Bojan Štih pa pravi: "...Književnost je ideologija svoje dobe. Ta vloga pa seveda ni deklarativnega značaja, marveč jo pisatelj izpolnjuje s tem, da s svojim umetniškim delom riše kritično dobo razmer in nravi svojega časa."

Tiska se:

Avrelij Avguštin - Fr. Ks. Lukman

KNJIGA O VERI, UPANJU
IN LJUBEZNI

(ENCHIRIDION)

Prejmejo vsi naročniki knjižnega programa za IV. letnik knjižnih izdaj.

MEDDOBJE - IV, št. 3

odmevi

— Karel Mauser je v Ameriški domovini z dne 15. jan. t. l. napisal kritiko o knjigi Mirka Kunčiča: *Gorjančev Pavlek*. Med drugim pravi:

"Prijetno je vzeti v roke knjigo, starega, poznanega pisatelja. Posebno na tujem, ko te že koj prve besede ponesejo nazaj v stare kraje. — Gorjančev Pavlek je nekaj novega. Beseda in slog sta ostala Kunčičeva, zgodba pa je po svojem starem nadihu vendar moderna, čeprav vsa prežarjena od pravljičnega sveta. — Kolika lepega sveta pod Triglavom. V vse kote pisatelj povede Pavleka. — Stari svet je umrl in vendar ostal v Pavleku. Tudi na tujem mu je v srcu ostal dom in njegove lepote. V sanjah se bo vedno vračal vanj. Gorjančev Pavlek je knjiga za nas vse. Ne samo za otroke, ki jim bo odgrnila na lep način kos slovenske zemlje, tudi za velike: izpraševanje vesti je. Zelo potrebno izpraševanje vesti. Ko boš knjigo prebral, boš videl, da zelo malo veš o lepi preteklosti, čeprav si jo živel. Knjiga je lep dar Slovenske kulturne akcije. Ta knjiga je za široke plasti ljudi, knjiga za družine in šole. — Jezik je lep, v njem je veliko izrazov, ki sem jih po dolgih letih spet slišal. Opozarjam pa nanjo tudi vse družine: naj vaši otroci bero iz nje. Toliko je v njej, da jim sami tega nikoli ne boste znali povedati. — Mirko Kunčič je dober pisatelj. Ne spada sicer v avantgardne vrste, toda s svojo preprostostjo, z občutkom za pravljične slike, z lepim jezikom vrši v emigraciji lepo delo. Lahko smo hvaležni za to knjigo Kunčiču in lahko smo hvaležni tudi Slovenski kulturni akciji."

— "Mladika" (Trst, št. 11-II) prinaša poročilo o prvem zvezku IV. letnika *Meddobja*. Napisal ga je *Martin Jevnikar*. Med drugim pravi:

"Slovenska revija v Argentini *Meddobje* je stopila v četrti letnik izhajanja. Pred kratkimi je prispela v Trst prva in druga številka novega letnika. Vsebinska je razglašena in bogata in dokazuje, da v resnici spada med najboljše sodobne slovenske revije." Nato podrobno naveda vsebino in zaključuje: "Prvi dve številki novega letnika združujeta sodelavce iz različnih držav in celin, zato so problemi, ki jih obravnavajo, mnogovrstni in aktualni. Medsebojno se dopolnjujejo in kažejo literarno in filozofsko usmerjenost v sodobnem svetu. Tudi v tem je revija pomembna in privlačna."

kronika

— Založba ODE v Parizu, ki jo vodi G. Dore Ogrizek, je v zbirki *Le Monde en couleurs* izdala novo knjigo, kjer je podana Argentina. Vsaka knjiga prinaša celo vrsto ilustracij in umetniških slik ter prilog, in med umetniškimi sodelavci je tudi *Milan Volovšek*. Objavljenih je več njegovih reprodukcij. Kmalu po izidu izvirnika v francoščini izidejo prevodi v španščini, angleščini in nemščini. Vsi prinašajo iste priloge in ilustracije. Tako se je ime slovenskega umetnika poneslo v širni svet.

Milanu Volovšku, ki je toliko let posvetil delu pri Slov. kult. akciji in še vedno rad sodeluje, dasi živi v Córdoba, iskreno čestitamo.

— Prijatelj iz Londona nam piše: Vsako leto prihajajo skupine akademikov v Anglijo, kjer

obrazi in obzorja

M I S L I

Vinko Beličič: *Dokler je dan* (Buenos Aires 1958)

Rafko Vodeb: *Človek sem* (Buenos Aires 1958)

Osnovno, v čemer se srečata Beličič in Vodeb, ni poezija, ki je je v obeh zbirkah dovolj (prvi piše črtice, drugi pesmi), ampak v spoznavah, kjer se pa spet razhajata v tem, da se Vodeb sam poganja za njimi, dočim jih Beličiču prinaša življenje. Medtem ko je Beličiču osrednji problem nihanje med tujino in domovino, se Vodeb, ki se je že sprijaznil z usodo, spušča v vprašanja bivanja. Vsak po svoje doživljata bitja: prvi bolj s srcem, drugi bolj z razumom, a marsikaj ima za oba enako ceno.

Beličič se prauje: Kam? Povojna leta so minila v znamenju čakanja na čudež, na vrnitev starega časa in prav to čakanje je bilo življenje. A stari čas je že zdavnaj izkrmavel, izdihnil, izgorel, čas, ki mu bo pel v srcu do zadnjega. Grenko je spoznanje, da je dihati mogoče samo tam, kjer brat ne ubija brata. Ni še potrebne moči za vrnitev tja, kjer je toliko neblagoslovljenih grobov. Pa tudi tujina je grda: misli samo nase. A nekaj ima: človeka zamuš ali pa razžari, kar je v njem najboljšega, česar prav dom s svojim brezvetrjem ni mogel storiti. Sicer pa: ali ni vseeno kam, saj leta prinašajo spoznanje, da človek, ki je več kot deset let zdoma, ne bo nikjer več doma.

Otok oddiha je gmajna, narava in pa kotiček vrta, kjer "nas nihče ne moti, ne šteje, ne opominja, ne prisluškuje nam in ne odmerja časa, v katerem smo sami svoji." In "ni je v dvajsetem stoletju večje slasti, nego je poslušanje tišine."

Tu pridejo vprašanja.

Kdo sem? — Poln sanj, načrtov, idealov, vere, z željo oživiti nekaj, kar se je preživelo, pa neizprosno stvarno življenje: beg pred nevarnostmi, trenje in popuščanje, skrb za najnujnejše, trudapolno pričakovanje čarobnega otoka.

Življenje? — Življenje je odvijanje, poslavljanje in nevrčanje. Ljubi so umrli, se razšli. Z vsakim je usahnilo nekaj veselja in mladosti v srcu. A mrtvi so žive le v skrivnostnem ovinku prehiteli: vedno bolj živi speši korak, da jih dohiti. Misel na smrt prinese spokojnost in ni več hrepenenja po krajih.

Vrednost človekova? — Čim bolj se boš dajal, več te bo plačilo za ljubezen je mir, smehljaj in pesem.

— Na kongresu Zveze jugoslov. pisateljev v Beogradu je potekla doba dosedanjemu predsedniku Josipu Vidmarju. Za novo poslovno dobo je bil izvoljen za predsednika Miroslav Krleža, za podpredsednika Milan Bogdanovič in za tajnika Aleksander Vučo. Od Slovencev so v debati sodelovali poleg Vidmarja še Juš Kozak, Branko Rudolf in Matej Bor. Glavni referat je imel Vidmar in je moral razpravljati o tem, kako se naj pisatelji vskladajo s sklepi letošnjega kongresa kom. partije.

O P O Z O R I L O

Uprava obvešča naročnike in prijatelje v Italiji, da je po odhodu g. R. Vodeba iz Rima prevzel uredništvo SKA č. g. dr. Maksimilijan Jezernik. Via Urbano VIII, št. 16 - Roma.

— Umrla je v Parizu pisateljica Myriam Harry, stara 83 let. Ob začetku stoletja je bila edina francoska pisateljica. Bila je židinja in je konvertirala v katolicizem. Napisala je 40 romanov in je njeno najboljšo delo Deklica iz Jeruzalema.

— Madžarska založba Konviktado v Budimpešti je izdala prevod dveh del Ivana Cankarja. V eni knjigi sta izšla Hlapec Jernej in njegova pravica in Na klancu. Prevedel je Pavel Agostin. Istočasno je v Sofiji izšel prevod Hlapca Jerneja in njegove pravice in sicer pri založbi Narodna kultura. Prevedel je Venceslav Jordanov. V Berlinu je pri založbi Aufbau Verlag izšla zbirka jugoslovanskih partizanskih pesmi; knjižica je izšla v žepni obliki pod naslovom Ti, rdeča zemlja. Izmed Slovencev sta zastopana Oton Župancič in Peter Levec.

Zadnji pristan je Bog: zaupno vdano se bo pogovarjal samo še z njim. Vse drugo je namreč varljivo in minljivo.

Vodeb išče ceno stvarem in pri tem prehodi dolgo pot, dokler se ne ustavi pri osnovah človekovih.

Čas v katerem mu je živeti, ne dojema v njegovi lepoti, ampak v njegovi bistveni kvaliteti: minljivosti. Celo lepa preteklost je le še vir spoznanja, da je tujina trda, in slutnje, da od vsega lepega ostaja samo še spomin.

Prostor mu ne daje večjega upanja. Neznani ropot v pomladnem večeru obeta prihod nekoga? Ne, le veter se potika po prostoru. Pomen plime je v njenem zagrinjanju vsega v sivino. Kraško pokopališče je več kot zgovorno. Ponce so le spomin na daljavo do doma in vsa lepota Miramara je v solzah ribjih oči.

Na pot! Cesta bo mogoče prinesla nova razodetja. Od vsega potikanja ostaja le grenkoba slovesa, spomin na dom, in zavesti sebe kot obrane veje.

Laguna utegne dati, cesar ni mogla nuditi cesta, kajti slast spoznanja ostaja. Črno je dojetje večera, ker ni človeka, s katerim bi občudoval čar noči. Veter vabi spet v sanje o domu, a samota daje druga spoznanja: golo življenje je le neka dobrina, pa tudi noč bo prinesla svoje — mir in molk in pogovor s srcem.

Ob Sibili, ki je v davnosti komu nudila kaj, se pesnik je potrjuje v svojih velikih spoznanjih: od vsega lepega ostaja le bolečina.

Končno išče človeka. Prvotna lepa podoba se je spačila, kri in laž sta dobili svoje mesto ob njem. Tudi sreča, a ta je slana kot solza in smrt.

Spoznanje pa še ni dokončno. Posvečene roke kažejo v onostranstvo.

Sta pa Beličič in Vodeb različna svetova: prvi predvsem pesnik, drugi predvsem mislec. Čustvo in razum.

Beličičev razvoj je na miselni strani: nova spoznanja dajejo novo ceno njegovim stvarim.

Vodeb pa išče novih potov: od svoje zadnje pesniške zbirke je prehodil dolgo pot.

Čas bo dal obema zbirkama resnično ceno.

B. R.

— Glavno literarno nagrado Francoske akademije je za leto 1958 prejel znani katoliški pisatelj in kritik Gabriel Marcel in sicer za vse svoje dosedanje literarno delo.

— Prva izdaja Don Kihota iz leta 1605 je zelo redka, ker je bila takoj po izidu skoraj vsa uničena zaradi nekega prizora, ki oblastem ni ugajal. Pred kratkim pa je v Londonu prišla ena knjiga prve izdaje na dražbo. Izdražili so jo na 15.000 funtov (nad 40.000 dolarjev). Če danes pomislimo, da je avtor Cervantes živel in nazadnje umrl v najhujši bedi...

— Jules Verne je pisatelj, ki je bil preveden v največ tujih jezikov. Dosedaj so njegova dela izšla v 90 jezikih. Balzac ostaja daleč zadaj (50 jezikov), Dumas 49 in Maupassant 40.

— Pri založbi Vallecchi v Firencah je izšla posmrtna knjiga Giovannija Papinija La seconda nascita. V njej so zbrani spisi, ki popisujejo njegov povratak v katolicizem. Za življenja avtor knjige ni hotel objaviti.

O B J A V A

Društvo Slovencev v Bs. Airesu ponovno opozarja na razpis leposlovne spominke nagrade za leto 1959 v skupnem znesku 5.000.— arg. pesov za odersko delo (drama, spevoigra ali podobno). Izvedba mora trajati vsaj eno uro. Nagradi sta dve in sicer 3000 in 2000 arg. pesov. Rokopisi v dveh izvodih, pisanih na stroj, morajo biti do 1. 4. 1959 poslani na naslov: Društvo Slovencev, Ramón Falcón, Buenos Aires.

se izpopolnjujejo na raznih univerzah in institutih. Preteklo leto jih je šlo skozi London nad dvesto. Med njimi so tudi slavisti. Mnogi izmed njih so obiskali tudi prostore Slovenske hiše, kjer so dolgo ogledovali publikacije SKA in se čudili publicistični delavnosti slovenske emigracije. Najbolj jih je zanimala zbirka pesmi Franceta Balantiča in marsikdo izmed obiskovalcev pove, da v domovini krožijo izdavi prve izdaje Balantiča, ki jo ljudje skrbno čavajo in radi prebirajo.

— Čopičev roman Nemi smodnik je že preveden v angleščino in sicer je prevod pripravljen v Londonu. Vendar je avtorske pravice kupila neka ameriška založba, ki meni, da bo izid knjige izzval toliko prahu kot se je dvignil ob Pasternakovem Doktorju Živagu. Izvirnik je izšel v Beogradu in se okrog založbe razvija kriza, ker so oblasti nezadovoljne, da je delo sploh izšlo.

— Po letu 1945 je veljal za največjega pisatelja v Sloveniji Prežihov Voranc - Lovro Kuhar, ki je med prvo in drugo svetovno vojno opravljal važne naloge za partijo in kominterno. Pred kratkim je Katoliški glas v Gorici objavil podlistek o njem in navajal, da je pisatelj tik pred smrtjo zahteval duhovnika in umrl spravljeno s Cerkvijo. Mariborska Nova obzorja pa ponatiskujejo pismo, ki ga je l. 1948 pisal pisatelj uredniku revije Novi svet Ferdu Kozaku. Tam pravi ob koncu: "...Nujno bi potreboval kako zdravilišče za srce, dokler ne bo prepozno, na pr. Podjebradi, Nauheim itd. Toda če potnega lista ne dobim?" In zakaj ne bi mogel dobiti potnega lista? Ali so računali s tem, da bi se priključil kominformu in ostal v inovemstvu?

— Francoska založba Larousse izdaja enciklopedije in leksikone vseh vrst. Kot taka uživa odlično svetovno sloves in njene zbirke izhajajo hkrati v več jezikih. Enciklopedija pri naša tudi pregleda o jugoslovanski kulturi in književnosti. Te pregleda je dosedaj pisal Francoz Warnier in so bili še dovolj točni in skrbno sestavljeni. Za leto 1958 pa je sestavek o Jugoslaviji podpisal Antun Polanscak iz Beograda. Warnier je v pregledu o Slovenceh na pr. pravilno zapisal Ivan Prijatelj, Polanscak pa je ime spremenil v "Priatelli"; Warnier je pisal o ilirizmu dovolj zmerno, Polanscak pa je slovenščino obsodil in zapisal, da "podpira lokalni patriotizem in s tem zadržuje snovanje kulturne enotnosti jugoslovanskega ozemlja." O novejši slovenski književnosti piše Polanscak, da sta Župančič in Ivan Cankar imela širše osnove, dočim se novejši (Fr. Bevk, J. Kochak — mišljen je Juš Kozak) gredo nacionalne partikulariste, katerim je bil pod Avstrijo slovenski jezik simbol narodnega odpora, sedaj pa se upirajo, da bi ga žrtvovali (rabi izraz immoler, kar pomeni zaklati ali zadaviti) za pravo jugoslovansko edinstvo... Literaturo do leta 1945 še deli v srbsko, hrvatsko in slovensko, pozneje pa meče vse v en koš. Prežihov Voranc je postal Pr. Korants. Piše, da je Ravnikar spočel prvi slovenski roman. V pregledu o slovenski umetnosti je sestavek tak, da je prava skrivalnica. O imenu Groharja je več enačie in nazadnje ne veš, ali ne gre za več slikarjev s podobnim imenom. Tratnik je seveda postal Pratnik. V Warnierovi redakciji je bilo pod Prešernovo slika napisano Fr. Precheren, Polanscak pa je napisal Franz Precheren. Pri tem bi bilo omeniti, da ima velika italijanska enciklopedija svetovne književnosti dolg sestavek o Prešernu, ki nosi naslov: Francé Prešeren.

doma in po svetu

— Francoska pisateljica Françoise Sagan je z dvajsetimi leti postala svetovna pisateljica. Njeni trije romani so potrdili njen sloves. Po svetu se sedaj razvija literatura komentarjev in esejev, ki skušajo njen svet razložiti in ki so v literaturo uvedli nov izraz: saganizem. V debato je posegel tudi katoliški eseišt Georges Hourdin, ki je urednik vodilnega francoskega katoliškega tednika. Napisal je posebno zbirko esejev, kjer razlaga vrednote Saganinega pisanja in pravi, da je pisateljica odkrila, kako je svet odvzel ljubezni "sakralno" vsebino.

— V Münchnu izhaja umetnostna revija "Das Schönste", ki je objavila pregled del, katera so v preteklem letu izvajali najslavnejši evropski simfonični orkestri. Revija vključuje v to število orkestre v Londonu, Parizu, Pragi in na Dunaju. Naštevava dvajset komponistov, katerih dela so bila največkrat na sporedu: Beethoven (129 del); Mozart (78); Brahms (63); Wagner (33); Čajbert (29); Haydn (28); Ravel kovskij (32); Strauss (30); Schu (26); Stravinskij (25); Dvorak (25) in Bach (20). Te številke so izzvale ponekod hudo kri. Zlasti v Parizu so presenečeni, da je med vsemi vodilnimi samo en Francoz, tolaži jih pa (nekoliko), da je tudi Bach ostal zadaj. Ne razumljivo se jim zdi, da uživa Čajkovskij tak sloves in da njegova popularnost še narašča (zlasti v ZDA). Menijo, da kvaliteta Čajkovskega zaostaja za Schubertom.

— Vodstvo najboljšega pariškega simfoničnega orkestra Lamoreux je po Albertu Wolfu prevzel Igor Markevič. Za prihodnjo sezono je napovedal spored, kjer bo izvajal zlasti dela francoskih skladateljev, vendar je vključil tudi dela ruskih komponistov in je na prvem mestu Čajkovskij. V

zimski sezoni prireja orkester Lamoreux po dva koncerta na teden.

— Ozadje boljševiške revolucije v letu 1917 se šele sedaj razkriva. Univerza v Georgetownu je dobila podporo, s katero skuša zbrati vse gradivo o začetkih ruske revolucije. Po drugi svetovni vojni so v Nemčiji odkrili dokumente, ki med drugim navajajo, da se je Lenin že na pomlad 1915 v Švici pogajal z zastopniki nemške vlade. Obljubil je, da se bo z rusko vojsko priključil Nemcem in sprožil ofenzivo proti Angliji z vdorom v Indijo. Še v decembru 1917 je nemški veleposlanik von Kuehlmann pisal svoji vladi, da je Leninov komunistični dnevnik Pravda v Moskvi mogel iziti samo s pomočjo nemških podpor (denarnih in tehničnih) in vsa struktura komunistične partije se je zgradila z nemškimi sredstvi. — Dokumenti izhajajo v knjižnih izdajah in je prvi prevod "The Russian Revolution" izšel hkrati v ZDA in v Londonu.

— Slovenska igralska akademija v Ljubljani je bila sprejeta kot redna članica v "Mednarodno zvezo za gledališke raziskave". Zveza ima nalogo, da posreduje sodelovanje posameznih gledališč na področju znanstvenih raziskav ter izmenjave izkušenj, gostovanj in televizijskih predstav.

— Najboljši poljski pisatelj je danes Marek Hlasko. V maju je bil v Parizu in podal listu Express nekaj izjav. Obsodil je rdeči totalitarizem in dodal, da je Poljska danes totalitarna država. Na odgovor, zakaj ne piše v smeri socialističnega realizma, je odgovoril, da v književnosti ni realizma ali neorealizma. Kultura je ena sama in nedeljiva. Nato je odgovoril, da se bo vrnil v domovino, ker "pisatelj brez domovine nič ne pomeni." O tem, kako živi človek na Poljskem, je odgovoril: "Nesreča človeka, živečega v totalitarni državi, je zavest, da je njegov lastni jaz smešen in grote-

PROSIMO:

Ponovno prosimo vse naročnike in prijatelje v inozemstvu, da naj nikar ne pošiljajo denarja v pismih, ker je treba izrečno računati s tem, da gre v izgubo. Dnevne izkušnje to dokazujejo. Zato naslavljajte samo čeke na ime: Ladislav Lenček CM, Cochabamba 1467, Buenos Aires, Argentina, vse ostale pošiljke pa na naslov: Ruda Jurčec, Olazabal 2338, dto. 5, Buenos Aires.

sken, da ne sme niti sanjati, da ne sme imeti niti želja, da zanj velja druga morala kot za voditelja, da ne more storiti nič proti svinjarijam, ki so vsepovsod okrog njega. In ta mučna zavest ga nikdar ne zapusti..."

— Londonska založba Lincolns Prager je že natisnila prevod zbirke črtic slovenskega pisatelja Cirila Kosmača Pomladni dan. Prevod je pripravila F. Copeland, lektorica angleščine na ljubljanski univerzi. Izid knjige je podprla jugoslovanska državna založba v Beogradu Jugoslavija.

— Prešernove poezije so že išle v bengalščini, glavnem narečju, ki se uveljavlja kot skupni jezik za vso Indijo. Ista založba je napovedala, da bo izdala antologijo jugoslovanske poezije, kjer bodo zelo zastopani zlasti slovenski pesniki.

— Švedska akademija, ki podeljuje vsako leto Nobelove nagrade ima poseben literaren arhiv, ki zbira dela svetovnih pisateljev in jih posreduje članom žirije. Posamezniki ali društva pisateljev morejo temu arhivu predlagati imena in dela pisateljev, ki bi prišli v poštev za podelitev nagrade. Zveza jugoslovanskih pisateljev je poslala v Stockholm arhivu Švedske akademije vsa dela pisateljev M. Krleža in I. Andrića; vsa dela so poslali v nemškem prevodu.

— Pariška umetniška revija "Prisme des Arts" je prinesla osem strani dolg članek o umetnosti v Jugoslaviji. Dodanih je 27 reprodukcij, med njimi so tudi dela slovenskih umetnikov. Članek je napisal umetnostni zgodovinar Grigo Gamulin iz Zagreba. Izogiba se izrazom "slovenska", "hrvaška" in "srbska" umetnost in deli umetnost na tri glavna središča: Beograd, Zagreb in Ljubljana.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Založba naročnikom in prijateljem:

I Z Š L O

NOVA ZEMLJA

K. VI. Truhlar

Pesmi

Opremil Fr. Papež

Cena 30.— pesov

Neva Rudolf

ČISTO MALO LJUBEZNI

črtice

Opremil arh. V. Sulčič

Cena:

broš. 35.— vez. 50.— pesov

K m a l u b o i z š l o :

AVRELIJ AVGUŠTIN — FR. KS. LUKMAN
KNJIGA O VERI, UPANJU IN LJUBEZNI

E N C H I R I D I O N

Vključeno v izredno izdajo za leto 1958